

Kubinszky Mihály: Az ion fejezet – Egy építész emlékiratai

HAP Galéria 2006

„A klasszikus oszloprendek sorában nekem az ion fejezet tetszik a legszebb rajzolásúnak... Több ezer év után is idősebb a szépsége... ezért választotta építészszövetségünk is emblémájává... Kötődésemet az

építészethez az ion fejezet jelképezi.” – írja a szerző az Előszóban. Igazi építészí ouverture a műhöz és artisztikus ábra a címlaphoz! Visszaemlékezés a műegyetemi évekkel kezdődnek. Évfolyamtársairól, kiváló professzorairól szól, akikre szeretettel gondol vissza. Társaié – és részben övé – az érdem, hogy Csonka Pál, Kotsis Iván és Rados Jenő mellszobrai – Szathmáry Gyöngyi szobrászművész alkotásai – ma a Műegyetem kertjében egymás mellett állnak. Diplomáját kézhez véve, 1950-ben a Soproni Magasépítési Nemzeti Vállalatnál lépett munkába. Az építéskivitelezésben hét évig dolgozott, mint fiatal mérnök építésvezető. Irányításával épült fel a petőházai cukorgyár és több más ipari létesítmény. A korszakra jellemző megjegyzése: Sztálinváros tervezője Weiner Tibor volt, ezért sokan az átépülő, régi Dunapentelét Weiner-Neustadtnak hívták. Később a pesti vicc azt javasolta, hogy nevezzék el Hruscsov-alja-újhelynek. 1957-től a Soproni Erdő-

mérnöki Főiskolán, majd Egyetemen oktatott, 1975-től már mint tanszékvezető – Winkler Oszkárt követve e tisztségében –, 1976-tól mint kinevezett egyetemi tanár, egészen 1995-ben történt nyugdíjba vonulásáig, Faépítészeti, bűrtörténetet adott elő. Közben a fertődi Eszterházy kastély műemléki helyreállításának műszaki ellenőri teendőit látta el három évtizeden keresztül. Így került ismét kapcsolatba megővást tervező Rados Jenővel. A vasutak iránti érdeklődése kisgyerek korától fejlődött és teljesedett ki. Többéves szorgos gyűjtőmunka után „Az európai vasutak építésze” c. kandidátusi disszertációját 1960-ban védte meg az Akadémián. Az MTA Építészettörténeli és Elméleti Bizottságában számos kiemelkedő szakemberrel, köztük Major Mátyással együttműködve, igen aktív tevékenységet fejtett ki, mint a bizottság tagja, később 30 éven át titkára, majd elnöke. Sikertelen megmenteniük a lebontástól az Eiffel Iroda tervezte Nyugati pályaudvar európai értékű vasszerkezeti csarnokát. Működött az ÉTE, a MÉSZ berkeiben és a helytörténeli társaságban. Folytatva a családi tradíciót, számos könyvet írt, amelyek itthon és külföldön jelentek meg. Az Architektúra sorozat négy kötetét emeljük ki: Loosról, Fuchsról, Wagnerről és Györgyi Dénesről. A Magyar Építőművészet c. folyóirat hasábjain évekig adta közre építészeti kritikáit, de sohasem ledorongoló stílusban. Sokat utazott Európában, Dél- és Észak-Amerikában. Ezekről az útjairól színesen számolt be a kötetben. Érdekes embekekkel találkozott, példaként említve: Bohuslav Fuchs fiával, Kamillal Brnóban, Amerigo Tortal Romában, Kós Károllyal Kolozsvárott. A vasutak iránti vonzalma a gözmözdonyok lenesévégre kapásában is megnyilvánult. 1967-ben a vasúti perontelő tervpá-

lyázaton pályaműve, amit Csellár Ödönnel és Somfalvi Györggyel közösen készített, első díjat nyert. Kubinszky kitüntetései: 1992 Ybl-díj, 1995 Prof. Emeritus, 1998 az egyetem tiszteletbeli doktora, 2002 Sopron város díszpolgára, 2003 Széchenyi-díj.

Szerző a „Konklúziók” c. befejező fejezetben építészeti hitvallásának esszenciáját adja. Friedrich Loránd professzorát idézi: „Az építészettéralkotó művészet.” Ezért hiányolta egyetemi tanulmányaiból a belsőépítészeti oktatást. Az épületnek – szerinte – nem alkalmazkodnia, hanem illeszkednie kell urbánus vagy táji környezetéhez.

Kubinszky Mihály 79 évesen egy tartalmas, nemzeti-keresztény alapokon álló – mert sohasem volt semmilyen párt tagja sem – sikeres életút mozgalmas eseményeit foglalta össze igen olvasmányosan, amihez csak szívből gratulálni lehet. A könyv kortársairól és Sopron városáról unikális információk gyűjteménye. A művet az események időrendje, névjegyzék és a családtagok felsorolása zárja.

Mindazonáltal a cím, Az ion fejezet, kissé zavaró. Az ion (rövid o-val) ugyanis az Idegen Szavak Szótára szerint fizikai szak kifejezés: szabad töltéssel rendelkező atom (az MTA Nyelvtudományi Intézetével konzultálva), a görög népesoport neve; ion, mindenképpen hosszú ó hetűvel írandó, de kiejtése lehet jón. A cím második szava: fejezet, ketős értelmű, első jelentése; írásművek elkülönülő nagyobb önálló egysége, szakasza. Sokkal félreérthetlenebb, és talán kifejezőbb is lett volna a cím alábbi megnevezése: Az ion oszlopfő. Szerző latinos műveltségét, ebből eredően az ókori idézeteket kortársai minden bizonnyal értik és értékelik, de a fiatalabb olvasónemzedékek – nem a fiak, hanem az unokák számára, mint

bevezetőjében mondta Kubinszky – érdemes lett volna azok magyar megfelelőjét is közölni. Végül vitatkozni kívánok szerző által idézett Karl Kraus mondásával: a pályaudvari csarnok korunk katedrálisai. Ezt az állítást csak részben, vagyis szerkezetileg tudom elfogadni, mert szerintem funkcionális értelemben korunk katedrálisai a plazák, ahová a fogyasztói társadalom képviselői hét végén felöltözve, templom helyett, nagy tömegekben vonulnak, áldozni a mammonnak.

A karácsony előtti hangulatú könyvbemutatót 2006. december 12-én a HAP Galériában tartották. Az est szokás szerint a muzsika hangjaival, Stamitz fuvolaszólojójával kezdődött, amit Varga Júlia fuvolaművész adott elő. Winkler Barnabás, a galéria tulajdonosa és mint kiadó, a könyv borítójának fülszövegét idézve mondta: örömmel adhatom most az Önök kezébe ezt a könyvet, a HAP könyvek második kötetét, a család jó barátjának, Kubinszky Mihálynak a művét, aminek megírását én ösztönöztem. Ezután szerző részleteket olvasott fel könyvből, amit a nagyszámú közönség: évfolyamtársai, barátai, tisztelői, érdeklődéssel hallgattak, az anekdotikus epizódoknál élénk derűség közepette. A kötet ármegjelölés nélkül jelent meg. A galériában kapható.

Timon Kálmán

1. A könyv címlapja

2. Családi háruk, épült 1892-ben, bővült 1929-ben. Szerző rajza 1975-ből